

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1967

av Martin Kinnunen (SD)

Stärkt direktdemokrati

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa folkinitiativ på nationell nivå.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka kraven för att begära folkinitiativ.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att partiernas möjlighet att stoppa folkinitiativ bör avskaffas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör utredas hur man kan införa elektroniska namninsamlingar vid folkinitiativ.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten att lägga fram medborgarförslag på kommunal nivå bör bli obligatorisk.

Motivering

Sverige har internationellt sett haft få folkomröstningar. År 1994 infördes möjligheten för medborgare att begära kommunala folkomröstningar genom folkinitiativ på kommunal nivå i Sverige. Möjligheterna för medborgarna att själva väcka initiativ är central i demokratin, och i takt med att partierna förlorar allt mer folklig förankring har frågan idag mer betydelse än någonsin. Därför är det tråkigt att erfarenheterna av lagstiftningen är allt annat än goda. Innan lagstiftningen förändrades stoppades 90 procent av alla folkinitiativ av de politiska partierna och det var därför positivt att folkinitiativet stärktes 2011 när det blev svårare att för kommunerna att säga nej. Dock skärptes samtidigt kraven för folkinitiativet samtidigt som kommunerna fortfarande har

möjlighet att stoppa folkinitiativ om två tredjedelar av kommunfullmäktige motsätter sig en folkomröstning. En kartläggning som Sveriges Kommuner och Landsting genomförde under 2013 visade att omkring hälften av alla folkinitiativ, som haft tillräckligt många korrekta namnunderskrifter, stoppades. Detta är problematiskt och kan i förlängningen allvarligt skada förtroendet för den parlamentariska demokratin,

Mycket kan göras för att ytterligare stärka det direktdemokratiska verktyget.

Folkinitiativet bör införas även på nationell nivå. Gränsen för att begära folkinitiativ bör sänkas så att det återigen krävs att fem procent av de röstberättigade begärt en folkomröstning. Möjligheterna för partierna att stoppa folkinitiativ bör avskaffas.

Ett annat praktiskt problem som försvårar för människor att väcka folkinitiativ är att samtliga handlingar måste lämnas in skriftligen. Det bör utredas hur man kan införa elektroniska namninsamlingar vid folkinitiativ. På EU-nivå är detta redan infört varför det inte borde föreligga några praktiska hinder att skapa denna möjlighet även i Sverige. Dagens system bäddar för att det enbart är resursstarka aktörer som har möjlighet att få till stånd ett folkinitiativ. Ett tydligt exempel på systemets brist kan ses mot bakgrund av att en folkomröstning om trängselskatt i Göteborg kom till tack vare att Göteborgs-Posten genomförde en kampanj i frågan. Hade en dagstidning inte engagerat sig i frågan hade förmodligen aldrig någon folkomröstning blivit genomförd.

I omkring två tredjedelar av landets kommuner finns idag möjligheten för medborgare att väcka medborgarförslag. Det bör bli obligatoriskt för alla kommuner att erbjuda möjligheten för medborgare att lägga fram medborgarförslag.

Martin Kinnunen (SD)